

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain säännöksiä, jotka koskevat peruskoulun ja kirjaston rakentamisen rahoitusmuotoja. Esitys sisältää myös eräitä muutoksia, jotka liittyvät kirjastolain uudistukseen.

Esityksen tarkoituksena on, että mainittuja rakentamisen rahoitusmuotoja yhdenmukaistetaan ja yksinkertaistetaan. Esityksen mukaan peruskoulun ja kirjaston rakentamisen valtionrahoituksessa säilyy pääsääntönä nykyinen rakentamisaikainen valtionosuus 1 ja 2 kantokyluokkaan kuuluvissa kunnissa sekä erityisestä syystä myös muissa taloudellisilta voimavaroiltaan heikoissa kunnissa. Muissa kunnissa sijaitseville hankkeille valtionosuus myönnettäisiin pääsään-

töisesti jälkirahoituksena. Valtionosuus maksettaisiin hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien seitsemän vuoden aikana yhtä suurina erinä. Maksamattomalle valtionosuuden osalle suoritettaisiin Suomen Pankin peruskorkoa vastaava korko. Kuoletuslainoja tai korkohyvitystä ei enää myönnettäisi.

Perustamiskustannusten valtionosuusasteikkoa korotettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä.

Lisäksi ehdotetaan eräitä pääasiassa lakitekniisiä ja kirjastolain uudistukseen liittyviä vähäisiä muutoksia.

Esitys liittyy vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Peruskoulun, lukion ja kirjastojen rakentamisen rahoitusmuotoja koskevat säännökset sisältyvät peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annettuun lakiin (1112/78).

Peruskoulun rakentamisen valtionrahoituksessa on kaksi rahoitusmuotoa: rakennusaikainen rahoitus ja jälkirahoitus. Rakennusaikainen rahoitus sisältää kunnalle suoritettavan valtionosuuden ja kuoletuslainan, jotka on porrastettu kuntien kantokyluokituksen mukaan. Valtionosuus on 10—2 kantokyluokkiin kuuluville kunnille 5—

69 prosenttia ja kuoletuslaina 12—20 prosenttia. Ensimmäiseen kantokyluokkaan kuuluvien kuntien saama valtionosuus vaihtelee 77—93 prosentin ja kuoletuslaina 21—5 prosentin välillä kuitenkin siten, että kokonaisrahoitusosuus on aina 98 prosenttia. Valtioneuvosto määrää vuosittain ensimmäisen kantokyluokan kunnalle myönnettävän valtionosuuden ja kuoletuslainan perusteet. Valtionosuus maksetaan rakennusajaisessa rahoituksessa kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73, jäljempänä valtionosuuslaki) mukaisesti.

Jälkirahoituksessa rakentamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden sijasta suoritetaan

15 vuoden kuluessa vuosittain sitä vastaavasti valtionosuutta vuotuisesta arvonvähennyksestä. Kuoletuslainan sijasta suoritetaan neljän prosentin suuruinen vuotuinen korkohyvitys laskettuna siitä lainan määrästä, joka kunnalla olisi muutoin kuoletuslainan myöntämistä koskevan säännöksen mukaan oikeus saada. Arvonvähennys lasketaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan normaalihinnoin rajoitettujen rakennuskustannusten määrästä. Jälkirahoitusta on suoritettu elementtirakenteisen, siirtokelpoisen ja myöhemmin siirrettäväksi tarkoitetun rakennuksen kustannuksiin. Samoin sitä on suoritettu vuosina 1979—1985 toteutettujen peruskouluhankkeiden kustannuksiin, jos kunta on sitä halunnut ja saanut siihen opetusministeriön luvan.

Vuonna 1985 peruskoulujen uudis- ja lisärakennuksia varten myönnetty kuoletuslainat suoritetaan takaisin valtiolle kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnetty lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina. Maksuista luetaan koroiksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi.

Yleisen kirjaston rakentamisen valtionrahoituksen muodot ja valtionosuusasteikot ovat samat kuin peruskoulun rakentamisessa. Vuoden 1985 tulo- ja menoarvioon liittyen lailla peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain 8 ja 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (19/85) ulotettiin peruskoulun rakentamisen jälkirahoituksen mukainen menettely koskemaan myös kirjaston huonetilojen rakennushankkeita.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Rakentamisen valtionrahoitus

Eduskunnan vastauksessa hallituksen esitykseen valtion tuloja menoarvioksi vuodelle 1985 todetaan, että eduskunnan saaman selvityksen mukaan peruskoulujen ja kirjastojen perustamiskustannusten niin sanotun jälkirahoituksen ehdot ovat huomattavasti epäedullisemmat kuin ne ovat kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten vastaavassa menettelyssä. Tämän johdosta eduskunta edellytti, että hallitus kiireellisesti selvittää mahdollisuudet siirtyä noudattamaan peruskoulujen ja kirjastojen perustamiskustannusten niin sanotussa jälkirahoitusmenettelyssä samoja rahoitusehtoja kuin ammatillis-

ten oppilaitosten rakentamisen vastaavassa rahoituksessa.

Edellä sanottuun viitaten ehdotetaan, että 3—10 kantokykyluokkaan kuuluvien kuntien peruskoulun ja kirjaston rakennushankkeille myönnettävä valtionosuus maksetaan jälkirahoituksena jäljempänä esitettävien poikkeuksin hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien seitsemän vuoden aikana yhtä suurina erinä. Kunnalle ehdotetaan suoritettavaksi maksamattomalle valtionosuuden osalle Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuotuinen korko, joka lasketaan ensimmäisen vuosierän maksupäivästä lukien. Kantokykyluokkaan 1 ja 2 kuuluvissa kunnissa sekä sellaisissa kunnissa, joissa muun laatuisen valtionrahoitus kunnan pienen asukasmäärän ja taloudellisten voimavarojen vähäisyyden vuoksi muodostuisi kunnan taloudelle erityisen rasittavaksi, valtionosuus ehdotetaan maksettavaksi valtionosuuslain 5 luvun mukaisesti pääsääntöisesti rakennusaikaisena rahoituksena. Vastaavalla tavalla ehdotuksen mukaan maksetaan myös niiden pienten rakennushankkeiden valtionosuus, joiden toteuttamishojelman lääninhallitus hyväksyy. Kantokykyluokkaan 1 ja 2 kuuluvan kunnan hakemuksesta voidaan sellaisen hankkeen, jonka toteuttamishojelman kouluhallitus hyväksyy, perustamiskustannuksiin myönnettävä valtionosuus maksaa kuitenkin myös jälkirahoituksena.

Esityksen mukaan rahoitusmuotojen yksinkertaistamiseksi ja yhtenäistämiseksi kuoletuslainat ja niitä vastaavat korkohyvitykset poistetaan. Perustamiskustannusten valtionosuusasteikkoa korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä kuoletuslainojen poistamisen hyvittämissä kunnille. Ensimmäiseen kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionosuuden perusteista päättää esityksen mukaan edelleen vuosittain valtioneuvosto. Valtionosuus vaihtelisi näin ollen korotuksen jälkeen ensimmäiseen kantokykyluokkaan kuuluvissa kunnissa 78—94 prosentin välillä sen mukaan kuin valtioneuvosto kuntakohtaisesti määrää.

2.2. Kirjastolain uudistukseen liittyvät ehdotukset

Lisäksi ehdotetaan eräitä muita muutoksia, jotka ovat lähinnä lakiteknisii tai liittyvät kirjastolain uudistukseen, josta on erikseen annettu esitys Eduskunnalle.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

3.1. Peruskoulut

Lakiin ehdotetun muutoksen taloudellisia vaikutuksia on selvitetty vuosina 1980—84 myönnettyjen peruskoulun ja kirjastojen rakentamislupien pohjalta laatimalla rinnakkaiset laskelmat toisaalta tehtyjen päätösten mukaisen valtionrahoituksen maksatuksen ajoittumisesta ja toisaalta ehdotetun uuden rahoitusjärjestelmän mukaisen valtionrahoituksen ajoittumisesta.

Taulukko 1. Peruskoulujen rakentamisen valtionrahoituksen maksatuksen ajoittuminen: vuosina 1980—84 myönnetty rakentamisluvat

1.1. Tehtyjen päätösten mukainen valtionrahoitus (milj. mk) ilman kuoletuslainaa

	Normaali- rahoitteiset hankkeet	Jälki- rahoitteiset hankkeet	Yhteensä
1981	41,8	—	41,8
1982	51,0	—	51,0
1983	57,3	1,0	58,3
1984	61,1	1,8	62,9
1985	54,0	3,8	57,8
1986	—	7,0	7,0
myöhemmin	—	154,6	154,6
Yhteensä	265,2	168,2	433,4

1.2. Ehdotetun uuden rahoitusjärjestelmän mukainen valtionrahoitus (milj. mk)

	Rakennus- aikaisesti rahoitettavat hankkeet (1—2 kantokyy- luokan kunnat)	Jälki- rahoitteiset hankkeet (3—10 kantokyy- luokan kunnat)	Yhteensä
1981	8,1	—	8,1
1982	19,2	6,6	25,8
1983	35,7	16,0	51,7
1984	33,0	25,2	58,2
1985	27,9	37,2	65,1
1986	—	51,7	51,7
myöhemmin	—	216,1	216,1
Yhteensä	123,9	352,8	476,7

Esityksen johdosta uudistusten voimaantulo vuoden jälkeen kahden vuoden ajan valtiolle tulisi aiheutumaan huomattavasti alhaisemmat kokonaismenot nykyiseen menettelyyn verrattuna. Uuden menettelyn vaikutus näkyisi valtion-

osuuksien kasvuna viisi vuotta uudistuksen voimaantulo vuoden jälkeen, koska jälkirahoitteisen valtionosuuden maksuaika lyhenisi nykyisestä kahdeksalla vuodella ja maksamattomille erille maksettaisiin korkoa. Toisaalta valtio olisi vastavasti lyhyemmän ajan sitoutunut valtionosuuksien maksatukseen.

3.2. Kirjastot

Yleisen kirjaston rakentamisen valtionrahoituksessa siirryttiin jälkirahoitusmenettelyyn vasta vuonna 1985, joten taulukoissa 2.1 ja 2.2 vertailaan vuosina 1980—84 voimassa olleen rakennusajankohdan rahoitusmenettelyn vaikutuksia ehdotetun uuden rahoitusjärjestelmän mukaiseen laskennalliseen tilanteeseen. Valtion kokonaisrahoitusosuus on uudessa rahoitusjärjestelmässä korkeampi. Tämä johtuu korosta, jota tultaisiin maksamaan valtionosuuden maksamattomalle osuudelle. Yhden prosenttiyksikön korottaminen valtionosuusasteikossa merkitsisi vuosina 1980—84 hyväksytyjen hankkeiden osalta kirjaston valtionosuuksien lisäystä noin 2 miljoonaa markkaa.

Taulukko 2. Yleisten kirjastojen rakentamisen valtionrahoituksen maksatuksen ajoittuminen: vuosina 1980—84 myönnetty rakentamisluvat

2.1. Tehtyjen päätösten mukainen valtionrahoitus (milj. mk)

1981	6,9
1982	14,5
1983	24,6
1984	19,3
1985	19,1
myöhemmin	—
Yhteensä	84,4

2.2. Ehdotetun uuden rahoitusjärjestelmän mukainen valtionrahoitus (milj. mk)

	Rakennus- aikaisesti rahoitettavat hankkeet (1—2 kantokyläluokan kunnat)	Jälki- rahoitteiset hankkeet (3—10 kantokylä- luokan kunnat)	Yhteensä
1981	4,1	—	4,1
1982	3,3	0,4	3,7
1983	9,6	2,3	11,9
1984	6,6	5,3	11,9
1985	19,1	8,1	27,2
1986	—	8,7	8,7
myöhemmin	—	28,8	28,8
Yhteensä	42,7	53,6	96,3

Ehdotettu jälkirahoitusmenettely lisää nykyisin noudatettuun verrattuna peruskoulun ja kirjaston rakentamisen valtionrahoitusta, koska valtionosuuden maksatusaika lyhenee olennaisesti ja maksamattomalle valtionosuuden osalle aletaan maksaa Suomen Pankin peruskorkoa. Korko on tällä hetkellä 9 prosenttia. Ehdotetusta peruskoulun ja kirjaston uudesta jälkirahoituksesta muodostuu kunnille huomattavasti edullisempi nykyiseen jälkirahoitukseen verrattuna. Rakentamisen valtionrahoituksen muodot yksinkertaistuvat ja yhtenäistyvät. Myös rakentamisen asiakirjamenettely yksinkertaistuu. Kunnilla tulee olemaan peruskoulun rakennushankkeen suunnitteluvaiheessa tieto valtionrahoituksen muodosta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta

Nimike. Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi. Uusi nimike on "Laki peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista".

1 §. Pykälän 1 ja 4 momentista poistetaan kuoletuslainaa tarkoittava maininta, koska niitä ei enää myönnettäisi.

2 §. Peruskoulun rakentamisen perustamiskustannuksiin myönnettyt kuoletuslainat ehdotetaan poistettavaksi.

Ensimmäisen kantokyläluokan kuntien valtionosuus olisi 78—94 prosenttia. Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokyläluokan valtionosuuden perusteet kuntien taloudellisten voimavarojen mukaan.

3 §. Pykälässä oleva peruskoulun elementtiraakenteisia, siirtokelpoisia ja myöhemmin siirrettäväksi tarkoitettuja rakennuksia koskeva säännös poistetaan säännösten yhdenmukaistamiseksi. Näitä hankkeita on ollut viime vuosina varsin vähän.

Uuden 3 §:n mukaan valtionosuus perustamiskustannuksiin suoritetaan valtionosuuslain menettelystä poiketen 3—10 kantokyläluokkaan

kuuluville kunnille pääsääntöisesti niin sanottuna jälkirahoituksena. Säännöksen mukaan maksetaan valtionosuus jälkikäteen hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien seitsemän vuoden aikana yhtä suurina erinä. Kunnalle suoritetaan maksamattomalle valtionosuuden osalle Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuotuinen korko, mikä on tällä hetkellä 9 prosenttia. Valtionosuuden maksatus jälkirahoituksena ehdotetaan muutettavaksi samaksi kuin ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetussa laissa.

Poikkeuksena jälkirahoitusta koskevasta säännöksestä maksetaan valtionosuus rakennusaikaisena, mikäli kunta kuuluu ensimmäiseen tai toiseen kantokyläluokkaan. Kunnan hakemuksesta voidaan valtionosuus maksaa kuitenkin myös näissä tapauksissa jälkirahoituksena. Valtionosuus maksetaan rakennusaikaisena kaikille pienille rakennushankkeille, joiden toteuttamishojelman lääninhallitus hyväksyy. Mikäli kunta on pieni ja sen taloudelliset voimavarat ovat vähäiset, valtionosuus voidaan maksaa kunnan hakemuksesta rakennusaikaisena. Opetusministeriö määrää näiden poikkeustapausten perusteista.

7 §. Pykälän 1 momentista poistetaan kuoletuslainaa koskeva maininta. Valtionosuus maksetaan uuden 2 momentin mukaisesti kirjastorakentamiseen kuten peruskoulun osalta 3 §:n mukaisesti rakennusaikaisena tai jälkirahoituksena.

Kirjastoauton ja -veneen perustamiskustannusten valtionosuuden saamisen edellytyksenä olevasta kouluhallituksen ennakkopäätöksestä on säädetty kirjastoasetuksessa. Kirjastolainsäädännön uusimisen yhteydessä valtionosuuden myöntämistä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi kokonaan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista -ja avustuksista annettuun lakiin ja -asetukseen. Asiaa koskeva säännös on pykälän uudessa 5 momentissa.

7 a §. Yleisen kirjaston valtionosuuden saamisen yleisistä edellytyksistä on aikaisemmin säädetty kirjastolaissa. Hallituksen esityksessä uudeksi kirjastolaiksi nämä säännökset on jätetty pois. Tästä syystä myös yleisen kirjaston valtionosuuden saamisen yleiset edellytykset ehdotetaan otettaviksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksiin, joihin ne luonteensa puolesta kuuluvat.

8 §. Kun 7 §:n momenttijako muuttuu, muutetaan 2 momentin sisältämiä viittauksia 7 §:ään muutosta vastaavasti.

8 a §. Kirjastojen eräät toiminnot, erityisesti tietyt kokoelmia koskevien tiedostojen laadintaan liittyvät tehtävät, on taloudellista ja muutenkin tarkoituksenmukaista hoitaa keskitetysti. Tällaiset järjestelyt vaativat varsinkin perustamis- ja kehittämissvaiheissa erillisrahoitusta.

Kirjastot muodostavat merkittävän tiedonjake-luverkon. Niiden tulee toiminnassaan seurata sekä yhteiskunnassa esiintyvien tarpeiden että viestintä- ja tietotekniikan kehitystä. Varsinkin uuden tekniikan hallittu ja taloudellinen käytönnotto edellyttää kokeilutoimintaa.

Koska tässä pykälässä tarkoitettua rahoitusta tulee voida myöntää myös kirjastotoimeensa valtionosuutta saavalle kunnalle, ehdotetaan lakiin otettavaksi pysyvästi tätä koskeva säännös.

Pykälää vastaava säännös on lisätty väliaikaisesti lain 8 §:ään 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (19/85) ja sen voimassaolo lakkaa 31 päivänä joulukuuta 1985. Ehdotukseen ei ole otettu säännöstä, jonka mukaan määräraha vähennetään valtionosuuden pohjana olevista kuntien kirjastomenoista.

12 §. Kun 7 §:n momenttijako muuttuu, muutetaan pykälän sisältämiä viittauksia 7 §:n aikaisempaan 2 momenttiin uuden momenttijaon mukaiseksi.

13 §. Kuoletuslainoja koskevat maininnat poistetaan.

14 §. Maininnat kuoletuslainoista poistetaan.

15 §. Uuden kirjastolakiehdotuksen mukaan kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen kirjastolaitos. Tästä syystä ehdotetaan pykälää muutettavaksi siten, että säännös koskisi myös yhteisen kirjastolaitoksen perustamiskustannuksiin myönnettävää valtionosuutta. Kunkin kunnan osuus perustamiskustannuksista määräytyy puolestaan peruskoululain ja kirjastolain säännösten mukaan, joten kustannusten jakamista koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi tästä pykälästä tarpeettomana.

Pykälän 1 momentista poistetaan maininta kuoletuslainasta.

Kirjastoautojen ja -veneiden valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten jakamisen perusteita koskevien päätösten antamista tarkoittava säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Tällaisia päätöksiä ei ole annettu. Mikäli kysymyksessä on kuntien yhteisen kirjastoauton tai -veneen kustannukset, tulevat ne jaettavaksi kuitenkin muutkin kustannukset ja jos kysymyksessä on muu yhteinen kirjastotoimi, ostavat kunnat palveluja toiselta kunnalta ja tällä menettelyllä järjestävät kustannusten jakamisen. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

18 §. Pykälän 3 momentti kumotaan, koska kuoletuslainat poistuvat.

18 a §. Kirjastoista poistetaan aineistoa, jota huonokuntoisuuden, sisällöllisen vanhentuneisuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi ei enää voida käyttää tai jolla muutoin ei enää ole käyttöarvoa kyseisessä kirjastossa. Tällainen aineisto luovutetaan yleensä paperinkeräykseen tai hävitetään muulla tavoin. Joillakin teoksilla saatava kuitenkin olla tämän jälkeenkin yksityistä käyttöarvoa ja niille voi löytyä ostaja. Asialla ei todennäköisesti ole sanottavaa taloudellista merkitystä, mutta myöskään myynnin estämiselle ei ole hyviä perusteita. Sitä koskevia tiedusteluja tehdään silloin tällöin sekä valtion viranomaisille että kuntien kirjastoihin. Maakuntakirjastoihin, yleisten kirjastojen keskuskirjastoon ja tieteellisiin kirjastoihin luovuttaminen ehdotetaan kirjastolakiesityksen yhteydessä maksuttomaksi.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuslain 24 §:n mukaan luovutetun omaisuuden arvosta on valtionosuutta vastaava osa palautettava valtiolle kuuden kuukauden kuluessa, jollei valtio-neuvosto toisin päättä. Palautettavien rahsummien pienuuden vuoksi on menettelyä pidettävä kuitenkin epätarkoituksenmukaisena ja asiasta tulisi olla yleinen säännös, jolla menettelyä yksinkertaistettaisiin. Sen vuoksi ehdotetaan, että sen sijaan, että valtionosuutta vastaava suhteellinen

osa luovutetun omaisuuden arvosta palautettai-
siin valtiolle, luovutetusta aineistosta saatu mak-
su merkitään kokonaisuudessaan seuraavassa val-
tionosuusselvityksessä käyttökustannuksia vähen-
täväksi tuloksi.

24 §. Pykälässä olevalla säännöksellä ulotettiin
rakentamisen jälkirahoitusmenettely kaikkiin
vuosina 1979—1985 toteutettujen peruskoulu-
hankkeiden kustannuksiin, jos kunta sitä halusi
ja oli saanut siihen opetusministeriön luvan.
Säännös ehdotetaan uuden rahoitusjärjestelmän
voimaantullessa kumottavaksi tarpeettomana.

2. Tarkemmat säännökset ja voimaantulo

Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 1986 tulo-

ja menoarvioesitykseen ja ehdotetaan tulevaksi
voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen
syntyneisiin kustannuksiin. Sellaisen hankkeen,
jonka rakentamisluvan opetusministeriö on
myöntänyt tai jonka toteuttamisohjelman läänin-
hallitus on hyväksynyt ennen tämän lain voi-
maantuloa, perustamiskustannusten valtionrahoi-
tukseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantu-
loa voimassa olleita säännöksiä.

Ehdotetut muutokset edellyttävät vastaavia
muutoksia myös peruskoulun, lukion ja yleisen
kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä
lainoista annettuun asetukseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskun-
nan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1112/78) 15 §:n 3 momentti, 18 §:n 3 momentti ja 24 §, näistä 24 § sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (945/81),

muutetaan lain nimike, 1 §:n 1 ja 4 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 § sekä 15 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin näistä ovat lain nimike ja 1 §:n 1 momentti 27 päivänä toukokuuta 1983 annetussa laissa (480/83), 2 §:n 1 momentti, 3 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 13 §:n 2 momentti ja 14 § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, 7 §:n 3 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (144/84) ja 13 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1137/83), sekä

lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti ja muutettu 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, ja uusi 5 momentti, sekä lakiin uusi 7 a, 8 a ja 18 a § seuraavasti:

Laki

peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Kunnalle myönnetään valtionosuutta ja -avustusta peruskoulua, peruskoulua korvaavaa koulua, kunnan lukiota ja sen iltalinjaa ja kunnan iltalukiota sekä yleistä kirjastoa varten sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Kantokyläluokka

Valtionosuus prosentteina

1	78—94
2	70
3	62
4	54
5	46
6	38
7	30
8	22
9	14
10	6

Valtionosuuslaissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii ja valtionosuuden ja -avustuksen myöntää kouluhallitus, jollei lailla tai asetuksella toisin säädetä.

Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokyläluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionosuuden perusteet.

2 luku

Peruskoulu

2 §

Kunta saa valtionosuutta 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin kuntien kantokyläluokituksen mukaan seuraavasti:

3 §

Sen estämättä, mitä valtionosuuslain 5 luvussa on säädetty valtionosuuden ennakoiden ja loppuerän suorittamisesta, maksetaan tämän lain 2 §:n 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin myönnettävä valtionosuus 3—10 kantokyläluokkaan kuuluville kunnille sellaiseen hankkeeseen, jonka toteuttamisohjelman koulu-

hallitus hyväksyy, hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta seitsemän vuoden aikana vuotuisina yhtä suurina erinä, joista kukin maksetaan ennen maaliskuun loppua. Kunnalle suoritetaan maksamattomalle valtionosuuden osalle Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuotuinen korko, joka lasketaan ensimmäisen vuosierän maksupäivästä.

Kantokyläluokkaan 3—10 kuuluvan kunnan hakemuksesta voidaan 1 momentissa mainitun hankkeen perustamiskustannuksiin myönnettävä valtionosuus maksaa kuitenkin valtionosuuslain 5 luvun mukaisesti sellaiseen hankkeeseen, jonka rahoitus kunnan pienen asukasmäärän ja taloudellisten voimavarojen vähäisyyden vuoksi muodostuisi kunnan taloudelle erityisen rasittavaksi. Opetusministeriö määrää tarkemmin tässä tarkoitettujen valtionosuuden perusteista.

Kantokyläluokkaan 1 tai 2 kuuluvan kunnan hakemuksesta voidaan 1 momentissa mainitun hankkeen perustamiskustannuksiin myönnettävä valtionosuus maksaa myös siten kuin 1 momentissa on 3—10 kantokyläluokkaan kuuluvan kunnan osalta säädetty.

4 luku

Kirjastot

7 §

Kunta saa valtionosuutta 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin 6—94 prosenttia kunnan kantokyläluokasta riippuen 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti.

Valtionosuus maksetaan kunnalle kuten 3 §:ssä on säädetty.

Kirjastoauton ja -veneen hankkimisesta ja sen ensikertaisesta varustamisesta, kirjahankintoja ja kulutustarvikkeiden perusvarastoja lukuun ottamatta, aiheutuviin perustamiskustannuksiin kunta saa valtionosuutta 2 §:n 1 momentin mukaisesti kunnan kantokyläluokasta riippuen 6—94 prosenttia. Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokyläluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionosuuden perusteet.

Kirjastoauton ja -veneen perustamiskustannusten valtionosuuden saamisen ehtona on, että kunta on saanut kouluhallitukselta luvan kirjastoauton tai -veneen hankkimiseen.

7 a §

Sen lisäksi, mitä valtionosuuslaissa on säädetty, on kunnan ylläpitämän yleisen kirjaston valtion-

osuuden saamisen ehtona, että toiminta on järjestetty niin kuin siitä on lailla ja asetuksella säädetty ja niiden nojalla määrätty.

8 §

Valtionosuuteen oikeuttaviksi kirjaston käyttömeneiksi ei lueta kirjastolautakunnasta ja sen toimistosta aiheutuvia kustannuksia, lainojen hoitomenoja, rakennuspääoman korkoja ja kuoletuksia eikä kustannuksia, jotka 7 §:n mukaan luetaan perustamiskustannuksiin. Käyttömeneihin luetaan perustamiskustannukset, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio on enintään 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua markkämäärän suuruinen.

8 a §

Yleisiä kirjastoja yhteisesti koskevia tehtäviä ja kokeilutoimintaa varten valtion tulo- ja menovarvioon voidaan ottaa vuosittain määräraha, jonka käytöstä päättää opetusministeriö. Määrärahaa voidaan käyttää myös ylimääräisen valtionavustuksen antamiseen kunnalle, jolle edellä tarkoitettu tehtävä on annettu.

5 luku

Toteuttamisohjelma ja rakentamislupa

12 §

Jos perustamishanke, jonka kustannuksia pidetään 2 §:n 3 momentin tai 7 §:n 3 momentin mukaan valtionosuuteen oikeuttavina perustamiskustannuksina, katsotaan tarpeelliseksi, on tutkimuksen pohjalta laadittava ja toimitettava 2 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle hanketta koskeva toteuttamisohjelma, jonka tulee sisältää:

4) edellä 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen kalusteiden ja muun irtaimiston pääpiirteittäiset hankintaohjelmat;

13 §

Valtioneuvosto määrää vuosittain ne yleiset perusteet, joita noudattaen kouluhallituksen ja lääninhallituksen on hyväksyttävä rakennuksen piirustukset ja rakennustapaselostukset sekä määrättävä rakennuksen valtionosuuden perusteena

olevat normaalihinnat. Kouluhallitus määrää vuosittain ne perusteet, joita noudattaen kouluhallitus tai lääninhallitus hyväksyy 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 4 kohdassa mainittua ensikertaista kalustamista ja varustamista koskevat hankintaohjelmat ja määrää niiden valtionosuuden perustana olevat normaalihinnat. Normaalihintojen perusteet on määrättävä niin, että normaalihinnat vastaavat taloudellisesti toteutettujen peruskoulu- ja kirjastorakennusten keskimääräisiä kustannuksia.

Edellä 2 §:n 3 momentin 1—3 ja 5 kohdassa sekä 7 §:n 3 momentin 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden saamisen ehtona on, että kunta on saanut opetusministeriöltä rakentamisluvan mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymiseen. Milloin toteuttamisohjelman hyväksyy 12 §:n 2 momentin mukaan lääninhallitus, on toteuttamisohjelman hyväksyminen rakentamisluvan sijasta perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden saamisen ehtona.

14 §

Milloin lääninhallitus on päättänyt toteuttamisohjelman hyväksymisestä, sen asiana on myös päättää valtionosuuden myöntämisestä toteuttamisohjelmassa tarkoitetun toimenpiteen perustamiskustannuksiin. Valtionosuutta ei voida myöntää sellaisen toteuttamisohjelman perusteella, jonka hyväksymisestä on kulunut enemmän kuin kaksi vuotta.

Lääninhallitus voi vuosittain myöntää valtionosuutta enintään tulo- ja menoarviossa osoitetuis-

sa rajoissa kouluhallituksen lääninhallitukselle osoittamaa määrärahakiintiötä vastaavasti.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

15 §

Milloin kahdella tai useammalla kunnalla on yhteinen peruskoulu tai kirjastolaitos, valtionosuutta perustamiskustannuksiin myönnetään kunkin kunnan osuuteen sen kantokykyluokan mukaan.

18 a §

Siitä poiketen, mitä valtionosuuslain 24 §:ssä on säädetty valtionosuuden tai -avustuksen palauttamisesta, kirjaston kokoelmista poistetusta toisen omistukseen luovutetusta aineistosta saatu maksu merkitään kokonaisuudessaan kunnan valtionosuusselvityksessä käyttökustannuksia vähentäväksi tuloksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tätä lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Sellaisen hankkeen, jonka rakentamisluvan opetusministeriö on myöntänyt tai jonka toteuttamisohjelman lääninhallitus on hyväksynyt ennen tämän lain voimaantuloa, perustamiskustannusten valtionrahoitukseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Kaarina Suonio*

Laki

peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1112/78) 15 §:n 3 momentti, 18 §:n 3 momentti ja 24 §, näistä 24 § sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (945/81), *muutetaan* lain nimike, 1 §:n 1 ja 4 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 § sekä 15 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin näistä ovat lain nimike ja 1 §:n 1 momentti 27 päivänä toukokuuta 1983 annetussa laissa (480/83), 2 §:n 1 momentti, 3 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 13 §:n 2 momentti ja 14 § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, 7 §:n 3 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (144/84) ja 13 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1137/83), sekä

lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti ja muutettu 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, ja uusi 5 momentti, sekä lakiin uusi 7 a, 8 a ja 18 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laki

peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Kunnalle myönnetään valtionosuutta ja -avustusta sekä *kuoletuslainaa* peruskoulua, peruskoulua korvaavaa koulua, kunnan lukiota ja sen iltalinjaa ja kunnan iltalukiota sekä yleistä kirjastoa varten sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Kunnalle myönnetään valtionosuutta ja -avustusta peruskoulua, peruskoulua korvaavaa koulua, kunnan lukiota ja sen iltalinjaa ja kunnan iltalukiota sekä yleistä kirjastoa varten sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Valtionosuuslaissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii ja valtionosuuden ja -avustuksen *sekä lainan* myöntää kouluhallitus, jollei lailla tai asetuksella toisin säädetä.

Valtionosuuslaissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii ja valtionosuuden ja -avustuksen myöntää kouluhallitus, jollei lailla tai asetuksella toisin säädetä.

2 luku

Peruskoulu

2 §

Kunta saa valtionosuutta 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin *sekä kuoletuslainaa* 3 momentin 1—3 kohdassa mainittuihin ja niihin liittyviin 5 kohdassa tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin kuntien kantokyluokituksen mukaan seuraavasti:

2 §

Kunta saa valtionosuutta 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin kuntien kantokyluokituksen mukaan seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kantokyyky- luokka	Valtionosuus prosentteina	Kuoletuslaina prosentteina	Kantokyykyluokka	Valtionosuus prosentteina
1	77—93	21— 5	1	78—94
2	69	20	2	70
3	61	19	3	62
4	53	18	4	54
5	45	17	5	46
6	37	16	6	38
7	29	15	7	30
8	21	14	8	22
9	13	13	9	14
10	5	12	10	6

Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokyyky-
luokkaan kuuluville kunnille myönnettävän val-
tionosuuden ja kuoletuslainan perusteet ottaen
huomioon, että kokonaisrahoitusosuus on 98
prosenttia.

Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokyyky-
luokkaan kuuluville kunnille myönnettävän val-
tionosuuden perusteet.

3 §

Milloin peruskoulua varten hankitaan element-
tirakenteinen, siirtokelpoinen ja myöhemmin
siirrettäväksi tarkoitettu rakennus, joka perustus-
ten osalta voi olla myös paikalla tehty, kunnalla
on koulurakennuksen rakentamiskustannuksiin
myönnettävän valtionosuuden sijasta oikeus saa-
da vuosittain sitä vastaavasti valtionosuutta vuo-
tuista arvovähennyksestä. Arvovähennys las-
ketaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden
mukaan 13 §:ssä tarkoitettuihin normaalihinnoin
rajoitettujen rakennuskustannusten määrästä.
Kunnalla on oikeus saada 2 §:n 1 momentissa
tarkoitettua kuoletuslainan sijasta neljän prosen-
tin suuruinen vuotuinen korkohyvitys laskettuna
siitä lainan määrästä, joka kunnalla muutoin olisi
oikeus saada mainitun lainkohdan mukaan. Val-
tion rahoitusta ei kuitenkaan myönnetä siltä
ajalta, jona rakennus ei ole koulun käytössä, eikä
sen jälkeen, kun rakennuksen hankintakustannus-
tusten on katsottava tulleen täysin kuoletetuiksi.
Tässä pykälässä tarkoitettua valtion rahoituksen
saamiseksi ei tarvita opetusministeriön rakenta-
mislupaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtion rahoit-
uksen tuella hankitun peruskoulurakennuksen
ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen
tarpeellisin opetusvälinein myönnetään 2 §:n
3 momentin 4 kohdan mukaisesti valtionosuutta.

3 §

Sen estämättä, mitä valtionosuuslain 5 luvussa
on säädetty valtionosuuden ennakoiden ja loppu-
erän suorittamisesta, maksetaan tämän lain 2 §:n
3 momentissa mainittuihin perustamiskustan-
nuksiin myönnettävä valtionosuus 3—10 kanto-
kyykyluokkaan kuuluville kunnille sellaiseen
hankkeeseen, jonka toteuttamisohjelman koulu-
hallitus hyväksyy, hankkeen valmistumista seu-
raavan kalenterivuoden alusta seitsemän vuoden
aikana vuotuisina yhtä suurina erinä, joista kukin
maksetaan ennen maaliskuun loppua. Kunnalle
suoritetaan maksamattomalle valtionosuuden
osalle Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuo-
tuinen korko, joka lasketaan ensimmäisen vuosi-
erän maksupäivästä.

Kantokyykyluokkaan 3—10 kuuluvan kunnan
hakemuksesta voidaan 1 momentissa mainitun
hankkeen perustamiskustannuksiin myönnettävä
valtionosuus maksaa kuitenkin valtionosuuslain 5
luvun mukaisesti sellaiseen hankkeeseen, jonka
rahoitus kunnan pienen asukasmäärän ja talou-
dellisten voimavarojen vähäisyyden vuoksi muo-
dostyuisi kunnan taloudelle erityisen rasittavaksi.
Opetusministeriö määrää tarkemmin tässä tarkoi-
tetun valtionosuuden perusteista.

Kantokyykyluokkaan 1 tai 2 kuuluvan kunnan
hakemuksesta voidaan 1 momentissa mainitun
hankkeen perustamiskustannuksiin myönnettävä
valtionosuus maksaa myös siten kuin 1 momen-
tissa on 3—10 kantokyykyluokkaan kuuluvan kun-
nan osalta säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

Kirjastot

7 §

Kunta saa valtionosuutta 2 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin 5—93 prosenttia sekä kuoletuslainaa 2 momentin 1—3 kohdassa mainittuihin ja niihin liittyviin 5 kohdassa tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin 5—21 prosenttia kunnan kantokykyluokasta riippuen 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti.

Kirjastoauton ja -veneen hankkimisesta ja sen ensikertaisesta varustamisesta, kirjahankintoja ja kulutustarvikkeiden perusvarastoja lukuun ottamatta, aiheutuviin perustamiskustannuksiin kunta saa valtionosuutta 2 §:n 1 momentin mukaisesti kunnan kantokykyluokasta riippuen 5—93 prosenttia. Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionosuuden perusteet.

8 §

Valtionosuuteen oikeuttaviksi kirjaston käyttömenoiksi ei lueta kirjastolautakunnasta ja sen toimistosta aiheutuvia kustannuksia, lainojen hoitomenoja, rakennuspääoman korkoja ja kuoletuksia eikä kustannuksia, jotka 7 §:n 2 momentin mukaan luetaan perustamiskustannuksiksi. Käyttömeneihin luetaan perustamiskustannukset, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio on enintään 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun markkamäärän suuruinen.

7 §

Kunta saa valtionosuutta 3 momentissa mainittuihin perustamiskustannuksiin 6—94 prosenttia kunnan kantokykyluokasta riippuen 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti.

Valtionosuus maksetaan kunnalle kuten 3 §:ssä on säädetty.

Kirjastoauton ja -veneen hankkimisesta ja sen ensikertaisesta varustamisesta, kirjahankintoja ja kulutustarvikkeiden perusvarastoja lukuun ottamatta, aiheutuviin perustamiskustannuksiin kunta saa valtionosuutta 2 §:n 1 momentin mukaisesti kunnan kantokykyluokasta riippuen 6—94 prosenttia. Valtioneuvosto määrää vuosittain 1 kantokykyluokkaan kuuluville kunnille myönnettävän valtionosuuden perusteet.

Kirjastoauton ja -veneen perustamiskustannusten valtionosuuden saamisen ehtona on, että kunta on saanut kouluhallitukselta luvan kirjastoauton tai -veneen hankkimiseen.

7 a §

Sen lisäksi, mitä valtionosuuslaissa on säädetty, on kunnan ylläpitämän yleisen kirjaston valtionosuuden saamisen ehtona, että toiminta on järjestetty niin kuin siitä on lailla ja asetuksella säädetty ja niiden nojalla määrätty.

8 §

Valtionosuuteen oikeuttaviksi kirjaston käyttömenoiksi ei lueta kirjastolautakunnasta ja sen toimistosta aiheutuvia kustannuksia, lainojen hoitomenoja, rakennuspääoman korkoja ja kuoletuksia eikä kustannuksia, jotka 7 §:n mukaan luetaan perustamiskustannuksiin. Käyttömeneihin luetaan perustamiskustannukset, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio on enintään 7 §:n 3 momentissa tarkoitettun markkamäärän suuruinen.

8 a §

Yleisiä kirjastoja yhteisesti koskevia tehtäviä ja kokeilutoimintaa varten valtion tulo- ja menoarvioon voidaan ottaa vuosittain määräraha, jonka käytöstä päättää opetusministeriö. Määrärahaa voidaan käyttää myös ylimääräisen valtionavustuksen antamiseen kunnalle, jolle edellä tarkoitettu tehtävä on annettu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

Toteuttamisohjelma ja rakentamislupa

12 §

Jos perustamishanke, jonka kustannuksia pidetään 2 §:n 3 momentin tai 7 §:n 2 momentin mukaan valtionosuuteen oikeuttavina perustamiskustannuksina, katsotaan tarpeelliseksi, on tutkimuksen pohjalta laadittava ja toimitettava 2 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle hanketta koskeva toteuttamisohjelma, jonka tulee sisältää:

4) edellä 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen kalusteiden ja muun irtaimiston pääpiirteittäiset hankintaohjelmat;

13 §

Valtioneuvosto määrää vuosittain ne yleiset perusteet, joita noudattaen kouluhallituksen ja lääninhallituksen on hyväksyttävä rakennuksen piirustukset ja rakennustapaselostukset sekä määrättävä rakennuksen valtionosuuden ja *kuoletuslainan* perusteena olevat normaalihinnat. Kouluhallitus määrää vuosittain ne perusteet, joita noudattaen kouluhallitus tai lääninhallitus hyväksyy 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 2 momentin 4 kohdassa mainittua ensikertaista kalustamista ja varustamista koskevat hankintaohjelmat ja määrää niiden valtionosuuden perustana olevat normaalihinnat. Normaalihintojen perusteet on määrättävä niin, että normaalihinnat vastaavat taloudellisesti toteutettujen peruskoulu- ja kirjastorakennusten keskimääräisiä kustannuksia.

Edellä 2 §:n 3 momentin 1—3 ja 5 kohdassa sekä 7 §:n 2 momentin 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden ja *kuoletuslainan* saamisen ehtona on, että kunta on saanut opetusministeriöltä rakentamisluvan mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymiseen. Milloin toteuttamisohjelman hyväksyy 12 §:n 2 momentin mukaan lääninhallitus, on toteuttamisohjelman hyväksyminen rakentamisluvan sijasta perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden ja *kuoletuslainan* saamisen ehtona.

12 §

Jos perustamishanke, jonka kustannuksia pidetään 2 §:n 3 momentin tai 7 §:n 3 momentin mukaan valtionosuuteen oikeuttavina perustamiskustannuksina, katsotaan tarpeelliseksi, on tutkimuksen pohjalta laadittava ja toimitettava 2 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle hanketta koskeva toteuttamisohjelma, jonka tulee sisältää:

4) edellä 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen kalusteiden ja muun irtaimiston pääpiirteittäiset hankintaohjelmat;

13 §

Valtioneuvosto määrää vuosittain ne yleiset perusteet, joita noudattaen kouluhallituksen ja lääninhallituksen on hyväksyttävä rakennuksen piirustukset ja rakennustapaselostukset sekä määrättävä rakennuksen valtionosuuden perusteena olevat normaalihinnat. Kouluhallitus määrää vuosittain ne perusteet, joita noudattaen kouluhallitus tai lääninhallitus hyväksyy 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 4 kohdassa mainittua ensikertaista kalustamista ja varustamista koskevat hankintaohjelmat ja määrää niiden valtionosuuden perustana olevat normaalihinnat. Normaalihintojen perusteet on määrättävä niin, että normaalihinnat vastaavat taloudellisesti toteutettujen peruskoulu- ja kirjastorakennusten keskimääräisiä kustannuksia.

Edellä 2 §:n 3 momentin 1—3 ja 5 kohdassa sekä 7 §:n 3 momentin 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden saamisen ehtona on, että kunta on saanut opetusministeriöltä rakentamisluvan mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymiseen. Milloin toteuttamisohjelman hyväksyy 12 §:n 2 momentin mukaan lääninhallitus, on toteuttamisohjelman hyväksyminen rakentamisluvan sijasta perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden saamisen ehtona.

Voimassa oleva laki

14 §

Milloin lääninhallitus on päättänyt toteuttamishjelman hyväksymisestä, sen asiana on myös päättää valtionosuuden ja kuoletuslainan myöntämisestä toteuttamishjelmassa tarkoitetun toimenpiteen perustamiskustannuksiin. Valtionosuutta ja kuoletuslainaa ei voida myöntää sellaisen toteuttamishjelman perusteella, jonka hyväksymisestä on kulunut enemmän kuin kaksi vuotta.

Lääninhallitus voi vuosittain myöntää valtionosuutta ja kuoletuslainaa enintään tulo- ja menoarviossa osoitetuissa rajoissa kouluhallituksen lääninhallitukselle osoittamaa määrärahakiintiötä vastaavasti.

Ehdotus

14 §

Milloin lääninhallitus on päättänyt toteuttamishjelman hyväksymisestä, sen asiana on myös päättää valtionosuuden myöntämisestä toteuttamishjelmassa tarkoitetun toimenpiteen perustamiskustannuksiin. Valtionosuutta ei voida myöntää sellaisen toteuttamishjelman perusteella, jonka hyväksymisestä on kulunut enemmän kuin kaksi vuotta.

Lääninhallitus voi vuosittain myöntää valtionosuutta enintään tulo- ja menoarviossa osoitetuissa rajoissa kouluhallituksen lääninhallitukselle osoittamaa määrärahakiintiötä vastaavasti.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

15 §

Milloin peruskoulu on kahden tai useamman kunnan yhteinen, valtionosuutta ja kuoletuslainaa perustamiskustannuksiin myönnetään kunkin kunnan osuuteen sen kantokykyluokan mukaan, ja kunnan osuudeksi koulun perustamiskustannuksista katsotaan sen oppilasmäärää vastaava osuus koulun oppilasmäärästä.

Kuntien yhteisten kirjastoautojen ja -veneiden valtionosuuteen oikeuttavien perustamis- ja käyttökustannusten jakamisen perusteista päättää opetusministeriö.

18 §

Rakennuksen hankkimiseen tai perusparannukseen valtion varoista myönnettyä kuoletuslainaa ei saa irtisanoa sillä perusteella, että rakennusta käytetään edellä tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla.

15 §

Milloin kabdella tai useammalla kunnalla on yhteinen peruskoulu tai kirjastolaitos, valtionosuutta perustamiskustannuksiin myönnetään kunkin kunnan osuuteen sen kantokykyluokan mukaan.

(3 mom. kumotaan)

(3 mom. kumotaan)

18 a §

Siitä poiketen, mitä valtionosuuslain 24 §:ssä on säädetty, valtionosuuden tai -avustuksen palauttamisesta, kirjaston kokoelmista poistetusta toisen omistukseen luovutetusta aineistosta saatu maksu merkitään kokonaisuudessaan kunnan valtionosuusselvityksessä käyttökustannuksia vähentäväksi tuloksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Vuosien 1979—85 aikana bankittavien peruskoulun huonetilojen ja niissä tehtävistä perusrannuksista sekä mainittuihin hankkeisiin liittyvistä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuista muista toimenpiteistä aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionosuuden ja kuoleuslainan sijasta kunta, joka sitä haluaa, saa 3 §:ssä tarkoitettun valtionrahoituksen siinäkin tapauksessa, että rakennus ei ole elementtirakenteinen eikä siirtokelpoinen, jos opetusministeriö on myöntänyt tässä tarkoitettua rahoitusta edellyttävän rakentamisluvan ja hanke kustannusarvionsa puolesta 13 §:n 2 momentin nojalla kuuluu opetusministeriön luvalla toteutettaviin hankkeisiin.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tätä lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Sellaisen hankkeen, jonka rakentamisluvan opetusministeriö on myöntänyt tai jonka toteuttamisohjelman lääninhallitus on hyväksynyt ennen tämän lain voimaantuloa, perustamiskustannusten valtionrahoitukseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

